

Den vellykkede oppdretters syv grunnstener

Følgende artikkel er skrevet av Jonathan Jeffrey Kimes (Pluperfect Kennels, Kansas City, Missouri). Den ble første gang publisert i 1996-utgaven av Cardigan Welsh Corgi Handbook. Oversatt av Linda Yuen og publisert med samtykke.

1. Sett pris på hundene dine

Hovedårsaken til at folk i det hele tatt begir seg ut i hundevalv og utstilling er en grunnleggende forkjærlighet for hunder. Vi verdsetter kameratskapet, den uendelige lojaliteten samt gleden de utstråler. Vi liker å ha dem i sengene våre. Selv om vi vekker dem til ugudelige tider, gleder de seg over å møte en ny dag på en måte som tar oss tilbake til barndommens bekymringsløshet. De tilgir oss når vi blir sinte, når vi er utålmodige, når vi blir dem uverdige. De kan lokke ut det beste i oss, de dyrker fram den "store" oss.

Dessverre kan avl og utstilling lokke fram den "smålige" oss. Det kan dyrke et usikkert ego til et ukontrollerbart ego. Av og til blir vårt behov for å føle oss bedre enn andre uttrykt gjennom våre eiendeler. Vi "må" ha den største vinneren, avlstsipa som har produsert flest vinnere, kennelen med flest champions. Vi kjøper, vi sameier, vi samler. Snart har vi ikke tid til hygge; ikke tid for lek eller å klø på en hundemage, ingen tid for å stryke panner. Snart har vi ikke plass til flere hunder; vi burer dem og stabler dem og lagrer dem som om de var pyntegjenstander hvis eneste hensikt er å få oss til å føle oss viktige. Vi mister vår evne til å elske. Hundeutstilling og avl er et flott kall. Det er kreativt og utfordrende og svært givende. Men vi må aldri forvente at vår hobby kan erstatte en psykolog. Vi må aldri forvente at en usunn psykologisk tilstand kan fikses ved å være selvsentrerte. Altfor mange mennesker er tiltrukket av utstilling og avl på feil grunnlag. Deres hus forfaller, bankkontoen tørker inn, kredittkortgjelden er skyhøy, deres bedre halvdel og deres barn overlates til seg selv mens oppdretteren jager etter bekreftelsen på det de tror er deres egenverdi. Det å være en oppdretter er et stort ansvar. Det betyr at vi burde gi oss selv rollen som den evige student. Det betyr at vi vil bli ydmyket på utallige måter i utallige situasjoner. Hvis lærdommene skal sitte, må de være av type lærepenge. Det innebærer frustrasjon, mange timer, sene kvelder og tidlige morgener. Det innebærer å aldri få sove lenge igjen. Det innebærer å finne vennskap - noen vil vare ut livet, mens andre er klatrestiger som forsvinner med tiden. Det innebærer å bli sitert, feilsitert og få meninger urettmessig tildelt. Det innebærer å bli gitt mange muligheter til å være så smålig som et menneske kan bli. Men forhåpentligvis kan det gi en mulighet til å være "stor", til å være generøs, nyskjerrig og eventyrlysten. En burde aldri spørre seg selv om man blir misunnet, eller om man er viktig eller vellykket. De spørsmålene er meningsløse. Det vi til syvende og sist skal spørre oss om, er "Er jeg stolt av den personen jeg har blitt?". Det vi alltid må forbli er hundeelskere. Vi må være deres beskyttere. Vi må sørge for at livene til enhver hund vi oppdretter og eier er innholdsrike og et symbol på de fineste menneskelige egenskaper. Vår forfengelighet må ikke pleies ved å se bilder av oss selv i blader eller å se navnet vårt i rangeringslister. Vår egenverdi må komme fra viten om at vi gir våre hunder liv fylt av kjærlighet, velvære og glede.

2. Avle for forbedring, ikke for vinnere

Det er lett å miste fokus på hensikten ved å avle kvalitetshunder. For noen er det spotlighten, glamouren og pokalene som får dem til å miste målet av syne. Å utvikle en blodslinje som er anerkjent og som har en positiv innflytelse på rasen krever betydelig disiplin. Altfor ofte blir den tidkrevende og nøye planlagte innsatsen for å forbedre rasen mikset med den umiddelbare lysten til å avle en storvinner og bli berømt.

En oppdretters ed bør være å ivareta og beskytte rasen. Ingen rase er perfekt når oppdretteren finner, og den er heller ikke perfekt når man forlater den. Men å forlate rasen i en bedre tilstand enn man fant den i, er det beste man kan kjøre. Å forbedre type, bevegelser, gemytt og helse må være grunnlaget for enhver dedisert oppdretter.

Å oppnå noe slikt krever en langsiktig og gjennomtenkt plan. Det krever dedikasjon og målbevissthet. For ofte blir vi distraheret av ønsket om å avle storvinneren, og så den neste - og den neste. Snart er stamtavlen en liste over rasens kjendiser, som ikke har annet til felles enn at de har lyktes i ringen. Det som er vitalt å lære seg (og å tro på), er at en hunds suksess i ringen ikke automatisk er en indikasjon på hundens virkelige kvalitet. Vi skulle alle ønske at den ene indikerte den andre, men det er for lett.

Hunder utmerker seg ikke på de samme punktene. Derfor kan du ikke simpelthen parre en storvinner med en annen og forvente at de produserer flere store vinnere. Hvert aspekt og hvert aspekts arvegang må granskes og forstås før du kan kontrollere de variable i nedarvingen. Det er først når du mestrer denne kunsten at du er på vei mot å opprette en flott linje med vinnere.

3. Ærlighet mot seg selv

Å avle rasehunder av høy kvalitet bør anses som en jakt på det perfekte - ikke vedlikehold av det perfekte. Alle hunder har feil, alle hunder har feil på noen måter og på noen felt. Hvis ikke, har idealet ikke vært gjennomtenkt nok. Det er veldig enkelt å falle i fellen og være for defensiv når det kommer til ens egne hunder. Dette hender vanligvis fordi hva vi anser som korrekt blir hevdet av en annen å ikke være korrekt.

Denne disharmonien forårsaker forvirring og ulykkelighet. For å forsvare oss selv, blir vi ofte defensive og prøver å kvitte oss med det som forårsaker frustrasjonen - nemlig meningen som ikke stemmer overens med vår egen.

Vi må innse at "sannhet" er den ultimate standarden som vi må veie våre avgjørelser mot. I de fleste tilfeller er en karperykk nettopp en karperykk, enten vi velger å innse det eller ikke. Den beste måten å unngå å sette oss selv i situasjoner der vi blir negativt overasket, er å konstant søke kunnskap slik at vi er sikre på at det vi faktisk mener er så nærme sannheten som mulig.

Denne kunnskapen kan man skaffe seg på forskjellig vis, for eksempel

gjennom andre oppdrettere. Vi må bekjempe lysten til å bestemme oss for hva som er riktig i så stor grad at vi nekter å vurdere andres synspunkter. Tross alt avhenger vi jo av det vi oppfatter som andres ekspertise når vi først tillegner oss kunnskap - og hvis den kunnskapen faktisk ikke stemmer, blir vi kanskje nødt til å sette spørsmålsteget ved grunnlaget for alt vi vet. Og det gjør oss urolige.

Den beste posisjonen å være i, er posisjonen til kunnskapssøkeren. Selv om du blir presentert med en mening som skiller seg fra din egen, så forsøk å alltid forstå hvor den andre kommer fra. Hvorfor oppfatter personen noe annet enn deg selv? Å forstå en annen mening kan være en måte å berike din egen kunnskap. Dersom du lukker den døren og ikke er interessert i å forstå noe som avviker fra det du allerede mener, vil du aldri være nær "sannheten" og du vil aldri oppnå dine mål.

Egentlig burde du være mer kritisk til dine egne hunder enn noen andre. Det betyr selvsagt ikke at du skal finne feil som ikke er der, men din evaluering må gå i så dyp detalj som overhodet mulig og du må strebe etter å tydelig se deres virkelige feil og fordeler. Dette er grunnlaget for din vellykkethet.

4. Forhandle med andre som du vil at andre skal forhandle med deg.

Dette høres litt ut som den gylne regelen man lærer som barn. Samtidig er det utrolig hvor mange som glemmer denne viktige tommelfingerregelen. Når man forhandler med andre, uansett situasjon, se alltid ting fra den andre personens side. Jeg har utallige ganger hørt hvordan folk føler seg utnyttet i en flereier-kontrakt. Altfor ofte ser man at en part (som regel selgeren) får mye mer ut av avtalen enn den andre. Skriftlige avtaler blir ofte ansett som noe som kun behøves hvis man forventer at det blir problemer. Dette er den første myten. Å ha en muntlig avtale burde være det sjeldne unntaket, ikke omvendt. Ofte enn nødvendig ser man at tvister oppstår. Før du vurderer deleierskap, leasing eller før du tilbyr parring mot valp tilbake, bør du tenke igjennom akkurat hva du forventer og ønsker av slike ordninger. Disse avtalene inngås ofte på sparket i en telefonsamtale, og avtalen inngås før noen av partene har fått anledning til å tenke seg om. I stedet for å tenke seg oss om, har vi en tendens til å inngå disse spontane avtalene og ender opp som bitre venner til slutt. Om folk bare hadde stoppet opp og gått igjennom de tenkelige scenariene, ville de nok forstått at den beste måten å beskytte vennskapet på, er å ha en skriftlig avtale.

Det er sjelden et kull har mer enn en stjernevalp, om noen i det hele tatt. Derfor er det viktig å ha avklart hvem av tispeeierne som skal få beholde stjernevalpen (om den i det hele tatt blir født). Vennsapsforhold er plutselig ikke like mye verd når en person får mer enn den andre. Dette er veldig trist, men typisk for egoismen som altfor mange av oss har som drivstoff for våre handlinger. Når man sitter i en vanskelig situasjon, er det bedre å gi enn å ta.

Er det ikke langt bedre å la den andre parten tilsynelatende trekke det lengste strået enn å ødelegge et samarbeid og få rykte på seg for å være upålitelig og selvopptatt? Om ikke annet gir det deg muligheten til å vokse som menneske og det er sannsynligvis en bra deal i det lange løp.

5. Ved å gi har du intet å miste

En annen fallgrube oppdrettere ofte faller i er at de mangler evnen til å glede seg over andres fremganger. Selv om vi føler at løpet vi kjører er den beste måten for å oppnå det utopiske nivået for perfektion i rasen, så er det faktisk mange veier som fører til Rom. Det vil ikke skade våre egne fremganger å anerkjenne andre oppdretteres fremganger.

Det er nok ikke dumt å holde tilbake kritikk overfor andre, men å gratulere andre for deres fremganger har kun fordeler og ingen ulemper. Ved å være en person som kan plukke ut de gode kvalitetene i andre linjer enn dine egne, vil du bli kjent som en rettferdig og objektiv person - en sjelden juvel i hundeverdenen. Med tiden vil du se at dine meninger og filosofier blir mottatt som mer tungtveiende når de ikke

blir antatt å stamme fra en som bare er opptatt av å glorifisere seg og sitt. Du har med andre ord ingenting å tape, men alt å vinne på det.

6. Dra fordel av andres fremganger

En av de dårligste situasjonene en oppdretter kan sette seg selv i, er å vende ryggen mot en annen kennel eller andre linjer. Det er meget usannsynlig at alle forbedringer på veien mot perfektion kommer fra én enkelt kennel eller blodslinje. Som blomster på engen vil de dukke opp på forskjellige steder. Den dyktige oppdretteren er den som lærer seg å plukke fra hele engen og ender opp med en fullkommen bukett. Man må altså benytte seg av fordelene i de forskjellige kennelene og linjene. Oppdrettere har en tendens til å være subjektive, men det er tross alt styrker og svakheter i de fleste linjer. Selv om du føler at du har oppnådd mest med én type linjer, så kan det hende at disse linjene er svake på visse områder. Om du ikke innrømmer dette, vil du aldri komme videre. Se alltid etter blomsten som vil berike buketten din.

Det er denne sofistikerte blandingen av familier, uten å miste det de positive sidene av dine egne linjer, som styrker en kennel og som gjør den viktig i rasesammenheng. Det krever omhyggelig omtanke, orkestrering og utvelgelse for at det skal bære frukter.

7. Du er ikke bedre enn din moral

Min siste tommelfingerregel har å gjøre med moral å gjøre. Moral har mange sider og kan vise seg på mange måter. Å spre rykter med tvilsom sannhetsfaktor er et godt eksempel. Å selge et deleierskap for å kontrollere en annen oppdretter er helt klart en annen. Å beskyldte andre linjer for å ha genetiske problemer mens man ikke er ærlige om sine egne er også et eksempel. Alt i alt gjenspeiler det kjernen i oss selv. Kan vi skille rett fra galt? Gjør vi rett i alle situasjoner? Hundeoppdrett handler ikke om å få fram én stor vinner eller ta én viktig tittel. Det handler om forbedring over tid, det handler om å beskytte rasen. Mange leter etter et tegn på anerkjennelse på deres verdi som menneske og tror de vil få en spesiell type respekt og ære dersom de har en storvinner. Oppdrett er et livsverk, et kontinuerlig arbeide som - uavhengig av hvor raskt du vil hevde deg - til syvende og sist vil være en refleksjon av din sanne karakter. Ingen kan holde alle for narr hele tiden.

Det finnes ingen ære i å "tilpasse" sannheten for å gi inntrykk av at du har oppnådd noe du ikke har oppnådd. Å smiske seg til seier gjør ikke hundene dine bedre enn de er. Du tror kanskje at du kan lure verden, men det vil være du som vil måtte betale for det. Ingen ønsker å være uærlig. Det er disse samme menneskene som også har en forkjærlighet for å spre rykter om andre mennesker og deres hunder. Disse menneskene går på tynn is og vet det. Hundeoppdrett handler ikke om å imponere naboene, medoppdrettere eller noen andre.

Det er et uttrykk for din forkjærlighet for hunder og din personlige drivkraft etter å skape kunst. Du kan ikke lyve om kunsten du skaper; du kan ikke lyve til deg selv.

Selv om denne listen kanskje høres ut som en pekefinger overfra og ned, omhandler den mange av de fallgrubene vi som oppdrettere møter hver dag. Noen av oss er utrustet til å unngå fallgrubene bedre enn andre, men alle KAN unngå dem. Vi blir satt på prøve fra tid til annen - selv de som er best utdannet, psykologisk stabile, intelligente og ærlige. Av og til føles hevnen søt - å gi et stikk til noen som har vært ufine, å kontrollere de som ikke har rett motivasjon, å bli den som får applausen. Men det er kun gjennom nøye gjennomtanke og reflekterte handlinger vi kan håpe på å bli bedre mennesker og dermed bedre hundeoppdrettere.